

Kv Paradis 51

RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459
Lunds stad och kommun, Skåne län
Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018
Adam Hultberg

Titel: Kv Paradis 51
Författare: Adam Hultberg
Kulturmiljörapport: 2021:3

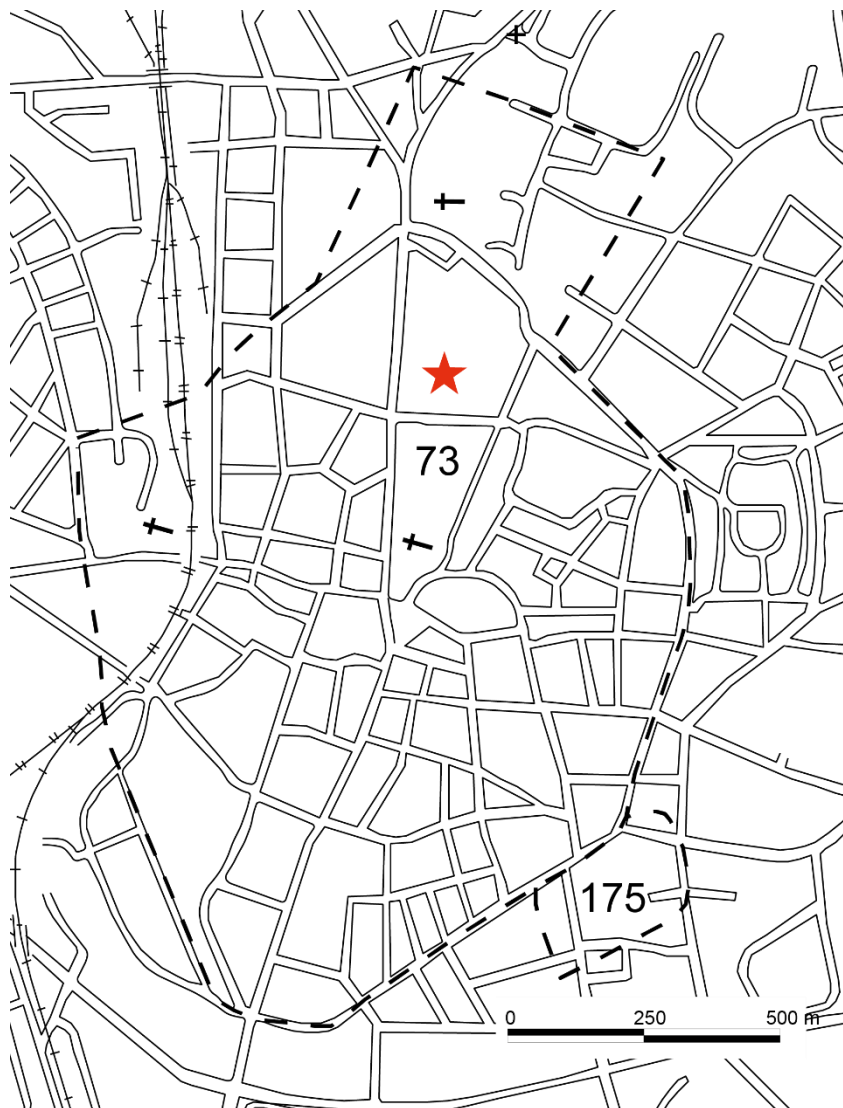
Omslagsbild: Gamla lasarettssområdets gravkapell, direkt söder om ett av de aktuella undersökningsområdena. Per Bagges bildsamling, Lunds Universitetsbibliotek.
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning.....	2
Fornlämningsmiljö	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	3
Genomförande och resultat	4
61000-610.....	4
61000-611.....	4
Kulturlagerstatus	6
Förslag på fortsatta åtgärder	6
Administrativa och tekniska uppgifter	7
Administrativa och tekniska uppgifter	8
Referenser	9
Bilagor	9
Bilaga 1. Planritningar	10

Sammanfattning

- Två mindre, arkeologiska undersökningar i form av schaktningsövervakningar har genomförts på fastigheten Paradis 51, i Lunds medeltida stadskärna. Arbetet utfördes i enlighet med Länsstyrelsens beslut och båda ärendena presenteras i denna rapport.
- Länsstyrelsens diarienummer 431-22811-2017/Kulturens projektnummer 61000-610 avsåg grävning för 12 plintar.
- Länsstyrelsens diarienummer 431-28376-2017/Kulturens projektnummer 61000-611 avsåg schaktning för cykelbommar.
- Schaktdjupet i båda ärendena var begränsat och samtliga schakt gav ett likartat resultat. Ca 0,30 m bestod av bärlager av singel, under detta fanns ca 0,20 m tjockt lager med påförd sand. Under dessa lager framkom grå kompakt lera med steninslag, även det sannolikt i sen tid påförda utjämningsmassor.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för de två undersökningarna markerad med en röd stjärna.

Inledning

Två mindre, arkeologiska undersökningar i form av schaktningsövervakningar har genomförts på fastigheten Paradis 51, i Lunds medeltida stadskärna. Arbetet utfördes i enlighet med Länsstyrelsens beslut och båda ärendena presenteras i denna rapport. Länsstyrelsens diarienummer 431-22811-2017 / Kulturens projektnummer 61000-610 avsåg grävning för 12 plintar. Länsstyrelsens diarienummer 431-28376-2017 / Kulturens projektnummer 61000-611 avsåg schaktning för cyckelbommar.

Fornlämningsmiljö

Kvarteret Paradis är Lunds innerstads största kvarter. Det är beläget i stadskärnans norra utkant och har angränsat till stadsvallen i norr. Samtliga omgärdande gator är också av medeltida ursprung. Under medeltiden och fram till 1700-talet har kvarteret varit delat i nordsydlig riktning av en nu igenlagd gata, Lysesträtet. I det östra kvarteret låg tre vikarieresidens samt ärkebiskopens humlegård.

Även fastigheten, nummer 51, är den största i stadskärnan. Fastighetens västra gräns motsvarar ungefär läget för Lysesträtet. Under slutet av 1600-talet ägdes tomten av Nils Paradis, varifrån området kom att kallas Paradislyckan. Tomten köptes år 1747 av universitetet. Planen var att tomten skulle hysa en ridinrättning för de adliga universitetsstudenterna. En plan från år 1748 finns bevarad där Paradislyckan syns som en fortsättning av Lundagårdsparken. Endast stallmästarehuset uppfördes och större delen av planen genomfördes aldrig. Under 1700-talets andra hälft kom området istället att användas som mulbärsplantering för silkesproduktion.

År 1788 togs tomten över av lasarettet som efter några år kunde flytta in i Stallmästaregården som då hade plats för sex sjuksängar. Genom förvärv och nybyggnation växte lasarettet till att omfatta hela Paradislyckan.

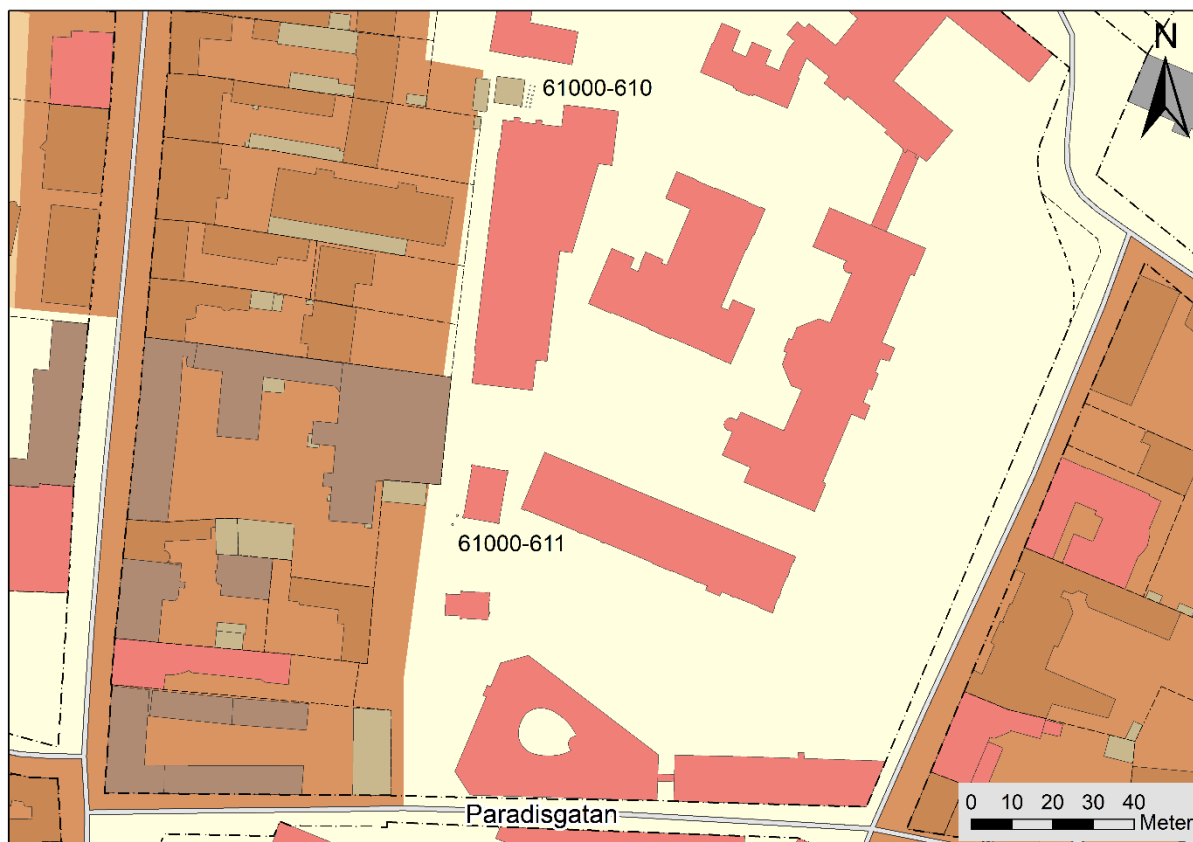
Det ena undersökningsområdet (61000-610) var beläget direkt söder om det gamla barnsjukhuset, uppfört 1899, som idag hyser samhällsvetenskapliga fakultetens bibliotek. Det andra undersökningsområdet (61000-611) var beläget direkt sydväst om en byggnad i rött tegel, vilken uppfördes år 1918 som desinfektionshus för lasarettet. Söder om schakten ligger lasarettens gamla gravkapell (Bevaringskommittén 1983).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Ett antal arkeologiska undersökningar har genomförts på den aktuella fastigheten. På grund av fastighetens storlek är dessa utspridda och endast ett fåtal finns i den del som nu varit föremål för undersökning.

År 1982 grävdes inför uppförande av Byrålogen, direkt söder om det aktuella undersökningsområdet. Här påträffades bland annat delar av gatubeläggningen tillhörande Lysesträtet, samt flera brunnar (Gardelin 2007).

Genomförande och resultat

Figur 2. Sydligaste delen av fastigheten Paradis 51 med placeringen av schakten markerad. För detaljerade planritningar, se bilaga 1. ©Lantmäteriet

61000-610

Totalt grävdes 12 schakt för plintar inom ärendet. Plintgroparna mätte cirka 0,40×0,40 meter och hade ett djup på cirka 0,50 meter. Samtliga lager utgörs av bärlager och påförda massor, se figur 3.

Överst låg cirka 0,30 meter bärlager, utgjort av singel, därunder 0,20 meter sand. Mot schaktbotten framkommer ett gråare lerlager med sten, som även detta tolkades som påfört i sen tid.

61000-611

De två schakten mätte ca 0,50 m i diameter och var omkring 0,60 m djupa.

Stratigrafin överensstämmer med vad som påträffades i det andra ärendet. Cirka 0,30 m bestod av bärlager av singel, under detta fanns ett cirka 0,20 m tjockt lager med påförd sand. Under dessa lager framkom grå kompakt lera med steninslag. Även det sannolikt i sen tid påförda utjämningsmassor.

Figur 3. En av plintgroparna tillhörande ärende 61000-610.

Kulturlagerstatus

På det ringa djup som berördes framkom endast lager vilka tolkas som i sen tid påförda massor. De äldre kulturlagrens beskaffenhet kunde därför inte bedömas.

Förslag på fortsatta åtgärder

Arbetet avslutat. Inga vidare åtgärder krävs.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-22811-2017
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	61000-610
Trakt/kvarter/fastighet	Paradis 51
Socken	Lunds stad
Kommun	Lunds kommun
Län	Skåne län
Typ av exploatering	Grävning för plintar
Uppdragsgivare	Akademiska hus AB
Typ av undersökning	Arkeologisk schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Jan Kockum
Övrig personal	-
Fältarbetstid	2018-02-05 – 2018-02-05
Fälttid, arkeolog, tim	1 h
Fälttid, maskin, tim	-
Yta, m²	1,40 m ²
Kubik, m³	0,70 m ³
Schaktmeter, m	-
Fyndmaterial	Inga fynd tillvaratogs
Ritning, dokumentation	1 st A3 ritfilm: 1 sektionsritning skala 1:20, 1 planritning skala 1:100, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	3 digitala fotografier
Analyser	-
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Paradis 51

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-28376-2017
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	61000-611
Trakt/kvarter/fastighet	Paradis 51
Socken	Lunds stad
Kommun	Lunds kommun
Län	Skåne län
Typ av exploatering	Montering av cykelbommar
Uppdragsgivare	Akademiska hus AB
Typ av undersökning	Arkeologisk schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Jan Kockum
Övrig personal	-
Fältarbetstid	2018-02-05 – 2018-02-05
Fälttid, arkeolog, tim	1 h
Fälttid, maskin, tim	-
Yta, m ²	0,50 m ²
Kubik, m ³	0,30 m ³
Schaktmeter, m	-
Fyndmaterial	Inga fynd tillvaratogs
Ritning, dokumentation	Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	-
Analyser	-
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Paradis 51

Referenser

Bevaringskommittén. 1983. *Lunds stadskärna. Bevaringsprogram Krafts rote*. Lund.

Gardelin, G. 2007. Kv Paradis 33, Lund. Arkeologisk undersökning 1982. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 283*. Kulturen. Lund.

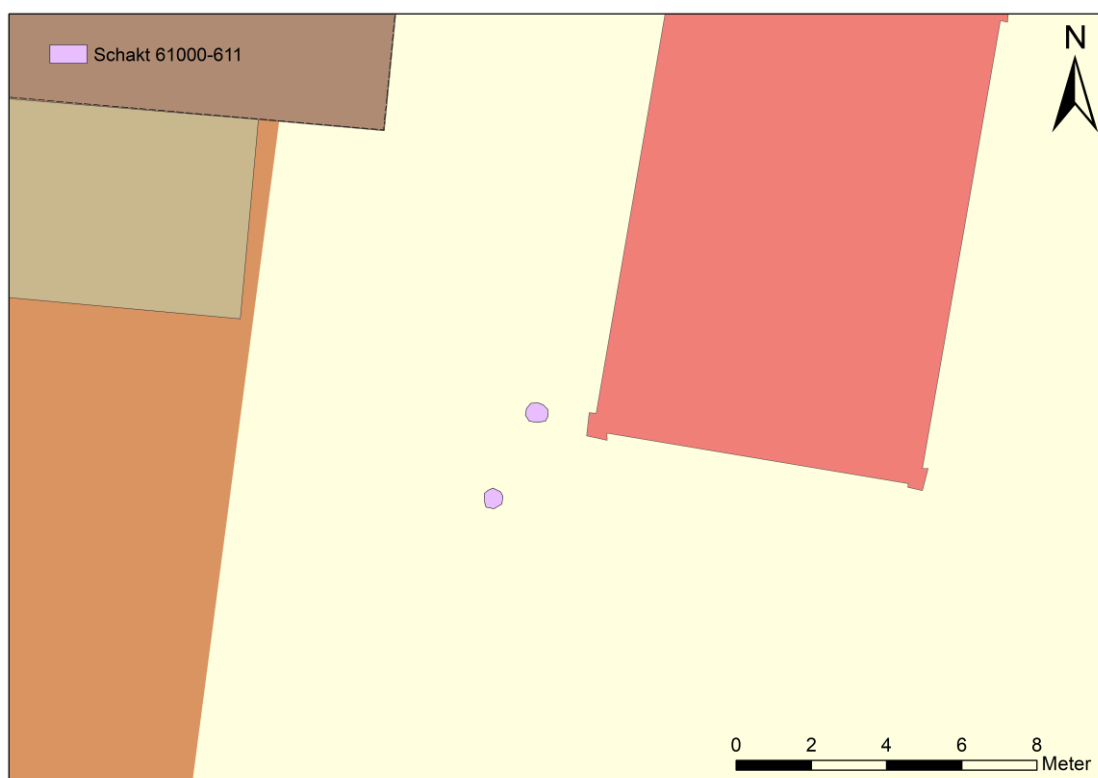
Bilagor

1. Planritningar

Bilaga 1. Planritningar

Schaktöversikt visande genomförda schakt, Länsstyrelsens diarienummer 431-28376-2017/Kulturens projektnummer 61000-610. ©Lantmäteriet

Schaktöversikt visande genomförda schakt, Länsstyrelsens diarienummer 431-22811-2017/Kulturens projektnummer 61000-611. ©Lantmäteriet

2021

- 2021:1 Botanicum 15, Lund. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Aja Guldåker.
- 2021:2 Hustoftagårdens halmtak. Hustofta 3:6. Höganäs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Henrik Borg.
- 2021:3 Kv Paradis 51, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018. Adam Hultberg.